

SCHEIBER HUGÓ

1873-1950

VILÁGVÁROS (VÁROSSZÉLE) 1930 KÖRÜL

OLAJ, KARTON 71 x 100 CM

JELEZVE KÖZÉPEN LENT: SCHEIBER H

IRODALOM:

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA, SCHEIBER HUGÓ EMLÉKKIÁLLÍTÁSA, 1964.

MŰGYŰJTŐK GALÉRIÁJA-THEBES GALLERY TORONTO, SCHEIBER HUGÓ, 1991.

HAULISCH LENKE: SCHEIBER HUGÓ, BUDAPEST, 1995.

"SCHEIBER MEGSZÁLLOTTJA A MŰVÉSZETNEK, NEM ISMER KORLÁTOT. MINDEN AKADÁLYT, LEGYŰRVE, A SIKERT KOVÁCSOLÓ, MAGÁTÓL ÉRTETŐDŐ TERMÉSZETESSÉGÉVEL FORDUL AZ ÁLTALA FELISMERT MŰVÉSZETHÉZ. EZ A KIÁLLÍTÁS ÚJ VALLOMÁS, ÚJ ÍGÉRET" - ÍRTA HERWARTH WALDEN SCHEIBER 1924-ES ELSŐ, STURM-BAN MEGRENDEZETT KIÁLLÍTÁSA ELÉ. ETTŐL KEZDVE SCHEIBER RENDSZERESEN ÁLLÍTOTT KI A STURMNÁL, ÉS KÉPEI SZEREPEL-TEK 1924-BEN LONDONBAN A REHEARSAL THEATRE-BEN ÉS A POPLER TOWN HALL-BAN, 1926-BAN NEW YORKBAN A BROOKLYN MUSEUM NEMZETKÖZI MODERN MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁN ÉS AZ ANDERSON GALÉRIÁBAN.

AZ "ÍGÉRET" BETELJESEDESEKÉNT 1933-BAN MARINETTI MEGHÍVTA RÓMÁBA, AHOOL A SALONE CENTRALE DELLA MOSTRA NAZIONALE D'ARTE FUTURISTA KIÁLLÍTÁSON, A PALAZZO ADRIANÁ-BAN SCHEIBER KÉT TEREMEN HUSZONNÉGY MŰVÉT ÁLLÍTOTTA KI. MARINETTI MEGNYITÓBESZÉDÉBEN, A FUTURISMO CÍMŰ ÚJSÁG PEDIG OKTÓBER 29-ÉN VEZÉRCIKK-BA MÉLTATTA SCHEIBER MŰVÉSZETÉT.

SCHEIBER MONDANIVALÓJA KIFEJÉZÉSÉRE, HANGULATOK MEGJELÉNÍTÉSÉRE, EGYÉNI VÍZIÓI BEMUTATÁSÁRA SZABADON HASZNÁLTA, OLYKOR VEGYÍTETTE AZ EXPRESSZIONIZMUS, A FUTURIZMUS ÉS A KONSTRUKTIVIZMUS ESZKÖZEIT, ALKOTÁSAI AZONBAN MINDÍG FÉLREISMERHETETLENÜL SCHEIBERIEK.

A BARABÁS BÉLA GYŰJTEMÉNYÉBŐL VALÓ **VILÁGVÁROS** CÍMŰ KÉP A MODERN ÉLET EGY TÍPIKUS HELYSZÍNÉNEK SŰRÍTETT, LÁTOMÁSSZERŰ ÁBRÁZOLÁSA. A RENDKÍVÜL DINAMIKUS, MÉGIS KIEGYENSÚLYOZOTT KOMPOZÍCIÓT SCHEIBER A MODERNIZMUSOK ESZKÖZEINEK EGYMÁST ERŐSÍTŐ ALKALMAZÁSÁVAL TEREMTI MEG. AZ ERŐTELJES KONSTRUKCIÓ A SZINTE ÖRVÉNYLŐ KÖRMOZGÁSRA ÉPÜL, ENNEK ELLENPÓLUSÁT STATIKUS, ZÁRT FORMÁK ÉS EGYENES ERŐVONALAK ADJÁK. SCHEIBER A KÉPEN SZINTÉZIST TEREMT, AZ ELLENTÉTEK NEM KIOLTJÁK EGYMÁST, HANEM EGY FELFOKOZOTT INTENZITÁSÚ EGYENSÚLYBAN FORR-NAK ÖSSZE.

A FUTURIZMUST IDÉZI A FOLYÓ ÉS A SÍNPÁR

KÖRFORGÁSRA ÉPÍTETT KOMPOZÍCIÓJA ÉS A VONAT. A FUTURISTA FESTŐKNÉL A SPIRÁLIS VAGY ELLIPSZIS ALAKÚ MOZGÁS AZ ÉLETET SZIMBOLIZÁLJA. EZEK SCHEIBER KÉPÉN IS AZ ÉLET DINAMIZMUSÁNAK KIFEJEZŐI. A FUTURISTÁK MÁSODIK GENERÁCIÓJA ÁLTAL 1929-BEN KIALAKÍTOTT "AEROPITTURA", AZAZ LÉGI FESTÉSZET, SZINTÉN MEGIHLETTE SCHEIBERT. AZ AEROPITTURA FESTŐI A FUTURIZMUS KÉT ALAPTÉTELÉT, A DINAMIZMUST ÉS A SZINTETIZMUST A LEVEGŐRE IS KITERJESZTETTÉK, A REPÜLÉS ÉS A LÁTVÁNY KÖLCSÖNÖS ÉLMÉNYÉT PRÓBÁLTÁK MEGRAGADNI. ÚJFAJTA DINAMIZMUST HOZTAK LÉTRE AZÁLTAL, HOGY A LÉGI PERSPEKTÍVÁBÓL ÉSZLELT LÁTVÁNY ÁLLANDÓ VÁLTOZÁSAIT EGY SZIMULTÁN VAGY KÖRKÖRÖS KOMPOZÍCIÓBA SŰRÍTETTÉK. SCHEIBER KÉPÉN A NÉZŐPONTOK ÁLLANDÓ VÁLTOZTATÁSA EGYETLEN ELVONT EGYSÉGÉBE FOGLALJA A FOLYAMATOSAN VÁLTOZÓ LÁTVÁNYT, ILL. EGY ABSZTRAKT NÉZŐPONTBÓL ÚJ, FESTŐI VALÓSÁGOT TEREMT.

A FOLYÓ TŰLPARTJÁN KIRAJZOLÓDÓK SCHEIBER EGYIK VISSZATÉRŐ TÉMÁJA, A GYÁR. ÉPÜLETEINEK SZILUETTJE AZ EXPRESSZIONIZMUS CIKK-CAKK VONALÁT IDÉZI. AZ EMBER ÁLTAL LÉTREHOZOTT ÚJ UNIVERZUM FELETT, ATOMSZERKEZETEKRE EMLÉKEZTETŐ TARTÓ KONSTRUKCIÓK FESZÜLNEK. A FENYEGETŐEN A VÁROS FÖLÉ MAGASODÓ ÉPÜLETET A KÖNNYED, ÁTTETSZŐ, FÜSTKÉNT SZÁLLÓ KÖRFORMÁK ELLENSÚLYOZZÁK. A VÁROST SÖTÉT FÖLDSZÍNEK HARMÓNIAJA URALJA, AZ ÉG OKKERE ÉS VÖRÖSE FELERŐSÍTI A KOMPOZÍCIÓ BELSŐ FESZÜLT-SÉGÉT, AMIT VALAMELYEST OLDANAK A FÜST SZÍNEI ÉS FORMÁI. EBBEN A KÖRNYEZETBEN AZ EMBER MAGA IS GEOMETRIAI FORMÁVÁ EGYSZER-SŐDÖDIK.

EZ A KIÉRLELT, MÉGIS KÖNNYED FESTŐISÉG-GEL MEGALKOTOTT LÁTOMÁS MAGA AZ ÉLET, A-HOGY SCHEIBER FOGALMAZOTT "AZ ÉLET: RITMUS ÉS ÉN IGENIS EZT A RITMUST, ENNEK A MEGNYILATKOZÁSÁT KERESSEM MINDENÜTT, MIN-DEN SZÍN-BA, VONAL-BA, FORMÁ-BA EZT IGYEKSEM KIFEJEZNI".

A **VILÁGVÁROS** CÍMŰ KÉP MÉLTÓ PÁRJA AZ ÉLETMŰVET MEGHATÁROZÓ, KIEMELKEDŐ NAGY-MÉRETŰ OLAJFESTMÉNYEKNEK, MINT AMILYEN A **STADION**, A **KABARÉ** VAGY A **NÉGYRÉS-ZES CIRKUSZ**.

N. E.

150. ▶

SCHEIBER HUGÓ

1873-1950

VILÁGVÁROS

OLAJ, KARTON 71 x 100 CM

JELEZVE KÖZÉPEN LENT: SCHEIBER H

KIKIÁLTÁSI ÁR: 1 000 000 FT